

สาธิต สว่างแสง. 2543. *การจัดการขยะติดเชื้อของสถานอนามัยในจังหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์

ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขานามัยสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ ISBN 974-678-333-5 ]

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร. สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์, ผศ. กาญจนา นาคะพินธุ

ผศ. อนุสรณ์ สุนทรพงศ์

#### บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาสภาพการจัดการ ปริมาณ องค์ประกอบของขยะติดเชื้อและศึกษาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกี่ยวกับการจัดการขยะติดเชื้อของสถานอนามัยในจังหวัดยโสธรโดยสุ่มตัวอย่างสถานอนามัย 51 แห่ง จากสถานอนามัยทั้งหมด 107 แห่ง แบ่งเป็นสถานอนามัยขนาดใหญ่ 9 แห่ง สถานอนามัยทั่วไป 42 แห่ง เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกคนที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัยตัวอย่างจำนวน 152 คน และวิเคราะห์ตัวอย่างขยะติดเชื้อจากสถานอนามัยที่ศึกษาจำนวน 255 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า สถานอนามัยที่ศึกษาทุกแห่งแยกถังขยะติดเชื้อออกจากถังขยะทั่วไป มีการเก็บรวบรวมขยะติดเชื้อวันละครั้ง ร้อยละ 96.08 และกำจัดขยะติดเชื้อโดยการเผาใน เตาเผาขยะ ร้อยละ 90.17

การศึกษาในด้านปริมาณของขยะติดเชื้อ พบว่า สถานอนามัยมีอัตราการเกิดขยะติดเชื้อเฉลี่ย 195.99 กรัม/แห่ง/วัน (S.D 141.14) โดยที่สถานอนามัยทั่วไปและสถานอนามัยขนาดใหญ่มีอัตราการเกิดขยะติดเชื้อเฉลี่ย 137.39 กรัม/แห่ง/วัน (S.D 46.09) และ 469.39 กรัม/แห่ง/วัน (S.D 107.34 ) ตามลำดับ ซึ่งคำนวณปริมาณขยะติดเชื้อที่เกิดขึ้นจากสถานอนามัยในจังหวัดยโสธรจะได้ประมาณ 17.95 กิโลกรัม/วัน หรือ 6.5 ตันต่อปี สำหรับผลการศึกษาองค์ประกอบของขยะติดเชื้อ พบว่า ขยะติดเชื้อของสถานอนามัยทั่วไปประกอบด้วย สิ่งทอมากที่สุด ร้อยละ 47.96 รองลงมาเป็นยาง ร้อยละ 34.95 พลาสติกร้อยละ 12.13 และโลหะน้อยที่สุด ร้อยละ 0.57 โดย น้ำหนัก ขยะติดเชื้อของสถานอนามัยขนาดใหญ่ประกอบด้วย สิ่งทอมากที่สุด ร้อยละ 53.57 รองลงมาเป็น ยาง ร้อยละ 38.0 พลาสติก ร้อยละ 6.30 และไม้เนื้อน้อยที่สุด ร้อยละ 0.22 โดยน้ำหนัก

ผลการศึกษา ด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการขยะติดเชื้อ ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความรู้ในระดับดี ร้อยละ 87.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 11.8 และระดับต่ำ ร้อยละ 0.7 มีทัศนคติอยู่ในระดับ ดี ร้อยละ 94.37 ปานกลาง ร้อยละ 3.29 และไม่ดี ร้อยละ 1.97 ส่วนการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 7.24 ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 92.76 และความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < 0.05$ ) โดยที่ทั้งความรู้และทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p > 0.05$ )